

Sprawozdanie z działalności Biblioteki Uniwersyteckiej w Olsztynie za 2009 rok

2009 był drugim pełnym rokiem funkcjonowania Biblioteki Uniwersyteckiej w nowym budynku. Zgromadzone w niej zasoby wydawnictw drukowanych i źródeł elektronicznych służą przede wszystkim celom dydaktycznym, naukowym i kulturalnym Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, a w salach dydaktycznych Biblioteki odbywają się także wykłady dla studentów różnych kierunków studiów stacjonarnych i niestacjonarnych oraz podyplomowych.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku strukturę Biblioteki tworzyły:

Moduł – Zasoby/Opracowanie

Oddział Gromadzenia Wydawnictw Zwartych – kierownik: mgr Celina Witkowska

Oddział Opracowania Wydawnictw Zwartych – kierownik: mgr Beata Anek-Kucharek

Oddział Czasopism – kierownik: mgr Iwona Gawenda

Oddział Kontroli Zbiorów – kierownik mgr Maria Korczakowska

Moduł – Czytelnik/Usługi

Oddział Informacji Naukowej – kierownik: mgr inż. Jolanta Osiecka-Murawa

Oddział Kolekcji Dydaktycznej – kierownik: mgr Małgorzata Wiśniewska

Oddział Kolekcji Dziejninowych – kierownik: dr inż. Scholastyka Baran

Oddział Wypożyczalni i Magazynów – kierownik: mgr Barbara Idźkowska

Oddział Zbiorów Specjalnych – kierownik: mgr Małgorzata Szymańska-Jasińska

Centrum Dokumentacji Europejskiej – kierownik: mgr Magdalena Malanowicz

Punkt Informacji Normalizacyjnej – mgr inż. Agnieszka Michałowska

Ośrodek Informacji Patentowej – mgr Agnieszka Dunalska-Blitek

Moduł – Narzędzia Zarządzania

Oddział ds. Komputeryzacji – kierownik: mgr Jolanta Gałęcka

Oddział Administracyjno-Techniczny – kierownik: dr inż. Włodzimierz Sebastyański

Do systemu biblioteczno-informacyjnego Uczelni należą cztery biblioteki wydziałowe:

Biblioteka Wydziału Nauk Społecznych

Biblioteka Wydziału Sztuki (utworzona 15 kwietnia 2009 r.)

Biblioteka Wydziału Matematyki i Informatyki

Biblioteka Wydziału Teologii,

a także Biblioteka Instytutu Nauk Politycznych oraz Biblioteka Szkolna Gimnazjum i Liceum Akademickiego im. Marii i Georga Dietrichów. Wykaz ten uzupełniają dwie filie zamiejscowe: Biblioteka Centrum Studiów Bałtyckich w Ełku i Biblioteka Międzynarodowego Centrum Edukacyjnego w Braniewie.

W skład systemu biblioteczno-informacyjnego wchodzi ponadto 29 bibliotek zakładowych, które są finansowane przez odpowiednie zakłady, a Biblioteka Uniwersytecka sprawuje nad nimi nadzór merytoryczny. Osobą odpowiedzialną za kontakt z tymi placówkami była mgr Janina Kończyk.

Powierzchnia Biblioteki Uniwersyteckiej wynosi 19 423 m², zaś filii bibliotecznych 2 514 m², w tym 1 966 m² zajmuje lokal Biblioteki Wydziału Teologii.

Pracownicy

Zespół pracowników Biblioteki Uniwersyteckiej i filii bibliotecznych na dzień 31 grudnia 2009 roku liczył 144 osoby, w tym dwie osoby zatrudnione na pół etatu i jedna – na trzy czwarte; osiem osób zatrudnionych było na etatach administracyjnych i informatycznych; cztery osoby zajmowały stanowiska bibliotekarza dyplomowanego. W Bibliotece Uniwersyteckiej pracowały 133 osoby, a w bibliotekach filialnych na etatach bibliotecznych – 13. W 2009 roku zwolniły się trzy osoby, dwie przebywały na urlopie wychowawczym, jedna na bezpłatnym, a jedna przeszła na emeryturę. Pracę rozpoczęło sześć osób.

Funkcję dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej pełniła dr Danuta Konieczna, zastępców – mgr Teresa Łagodzińska-Małyszko i mgr Jolanta Gałęcka (zastępca dyrektora ds. komputeryzacji).

Pracownicy Biblioteki uzupełniali wykształcenie na studiach magisterskich (6 osób, w tym 5 je ukończyło) i podyplomowych (12 osób, w tym 3 je ukończyło); uczestniczyli też w 16 szkoleniach, warsztatach lub tematycznych spotkaniach roboczych. Trzy osoby odbyły praktyki specjalistyczne w bibliotekach naukowych w celu uzyskania awansu na stanowiska kustosa lub starszego bibliotekarza. Pracownicy wygłosili też 14 referatów i wzięli bierny udział w 15 konferencjach naukowych. Opublikowali 15 artykułów. Trzy osoby prowadziły zajęcia na Studiach Podyplomowych Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej (UWM).

Zbiory

Studenci i pracownicy naukowcy, podobnie jak w roku poprzednim, korzystali ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej, bibliotek filialnych oraz Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego „Hosianum”, liczącej 254 587 woluminów. Do dyspozycji pracowników Uczelni było też 29 bibliotek zakładowych, których zbiory na dzień 31 grudnia 2009 roku liczyły 57 094 woluminy.

Wielkość zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w latach 2006–2009 przedstawia tabela nr 1

Tab. 1: Zbiory Biblioteki Uniwersyteckiej w latach 2007–2009

Lata	Nabytki				Ubytki				Stan na 31.12.09
	Druki zwarte	Zbiory specjalne	Czasopisma	Razem	Druki zwarte	Zbiory specjalne	Czasopisma	Razem	
2007	19 981	2 101	2 409	24 491	8 748	1 848	368	10 964	895 075
2008	31 290	6 020	2 604	39 914	6 055	461	359	6 875	928 114
2009	21 263	364	2 147	23 774	2 939	1 065	0	4 004	947 884

W roku 2009 zakupiono i otrzymano jako dary oraz w drodze wymiany 21 263 wol. książek (18 551 wol. krajowych, 2 713 wol. z zagranicy), 364 jednostki zbiorów specjalnych i 2 147 wol. czasopism (woluminy wpisane do inwentarzy). Liczba ta jest o ponad 16 tysięcy mniejsza w porównaniu z rokiem poprzednim. W związku z selekcją zbiorów wykreślono z inwentarzy druki zbędne, zagubione przez czytelników, zbiory specjalne. Wyselekcjonowano łącznie 4 004 wol. i jednostki zbiorów specjalnych.

Po uwzględnieniu liczby jednostek ubytkowanych zbiory Biblioteki Uniwersyteckiej wzrosły o **19 770 wol./jedm.**

Nabytki książek pochodziły przede wszystkim z zakupu (8 940 wol., w tym z grantów pracowników naukowych – 478 wol.), wymiany (797 wol.) i darów (11 526 wol./jedn.). Biblioteka prowadziła wymianę z 85 instytucjami (65 z kraju i 20 z zagranicy). Dla celów wymiany Biblioteka zakupiła 864 wol. książek i 611 wol. czasopism.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku księgozbiór Biblioteki Uniwersyteckiej i wszystkich jej filii liczył łącznie **947 884 wol./jedn.**

W rozbiciu na rodzaje dokumentów zbiory obejmowały:

- **wydawnictwa zwarte**   **723 456 wol.**
- **czasopisma**   **161 888 wol.**
- **zbiory specjalne**   **62 540 jedn.**

Liczba tytułów czasopism bieżących, pochodzących z prenumeraty, wymiany i darów, w grudniu 2009 roku wynosiła 2 443 (346 tytułów czasopism zagranicznych i 2 097 krajowych – dane odnoszą się do czasopism drukowanych). Szczegółowe dane przedstawia tabela nr 2.

Tab. 2: Liczba tytułów czasopism Biblioteki Uniwersyteckiej w roku 2009

Strefa pochodzenia	Źródło wpływu			Razem
	Prenumerata	Wymiana	Dary	
Polskie	1 701	157	239	2 097
Zagraniczne	221	66	59	346
Razem	1 922	223	298	2 443

Biblioteka zapewniała w roku 2009 możliwość korzystania z około 56 tysięcy tytułów czasopism elektronicznych (dostępnych on-line). Dostęp do tych czasopism umożliwił udział w konsorcjach: Elsevier, Springer, ProQuest, EBSCO, Wiley-Blackwell, Emerald, Knovel, ISI Emerging Markets. Uwzględniały one głównie czasopisma z zakresu nauk przyrodniczo-technicznych.

Biblioteka udostępniała także siedem baz danych zagranicznych (abstraktowych i bibliograficznych) oraz dziewięć – polskich (dokładniej o tym w punkcie dotyczącym działalności informacyjnej Biblioteki).

W 2009 roku wydano (ze środków dydaktycznych Uczelni, grantów, badań własnych i statutowych) na zakup książek, zbiorów specjalnych i czasopism w wersji drukowanej oraz na nośnikach elektronicznych **1 831 168,55 zł**, w tym na:

zakup wydawnictw zwartych	452 328,02 zł
zakup zbiorów specjalnych	7 280,24 zł
prenumeratę i zakup czasopism polskich	196 895,39 zł
zakup polskich baz danych na CD i on-line	60 751,31 zł
prenumeratę i zakup czasopism zagranicznych drukowanych	181 719,59 zł
zakup zagranicznych baz danych	276 218,00 zł
udział w konsorcjach – czasopisma elektroniczne	654 976,00 zł
Razem	1 831 168,55 zł

W kwocie wydatkowej na drukowane czasopisma zagraniczne nie uwzględniono środków PAN na prenumeratę 10 tytułów czasopism (27 604,35 zł).

Środki na zakup książek za kwotę 41 386,24 pochodziły z grantów pracowników naukowych (w tym grant medyczny – 2 252 zł). Środki na zakup książek i zbiorów specjalnych pochodzące z dydaktyki wynosiły 418 222,02 zł.

Wartość wydawnictw zwartych i zbiorów specjalnych otrzymanych w darze wynosiła 257 558,29 zł, a z wymiany – 21 318 zł (egzemplarze na wymianę zakupiono za 22 949 zł), zaś czasopism odpowiednio 34 452,80 zł i 31 367,10 zł.

Biblioteka pozyskała w roku 2009 kwotę **87 582,00 zł** z tytułu opłat za przekroczenie terminu zwrotu książek. Za wydruki w Czytelni Internetowej wpłynęło 5 722,40 zł.

Opracowanie zbiorów

Oddział Opracowania Zbiorów Zwartych oraz pracownicy innych działów Biblioteki Uniwersyteckiej (zwłaszcza Oddziału Zbiorów Specjalnych) i jej filii zajmowali się pracami nad wprowadzaniem opisów do katalogu komputerowego. Niezależnie od katalogowania książek wpływających do Biblioteki na bieżąco, dokonywano retrokonwersji tradycyjnych katalogów kartkowych. W roku 2009 dodano do katalogu komputerowego opisy 43 406 egzemplarzy. Na dzień 31 grudnia 2009 roku baza katalogu liczyła **224 822 rekordy bibliograficzne**, do których dołączonych było **480 620** egzemplarzy wydawnictw zwartych, ciągłych i zbiorów specjalnych (50,74% całości zbiorów), 119 145 rekordów wzorcowych – hasła osobowe oraz 110 183 rekordów wzorcowych – hasła rzeczowe. W przypadku wydawnictw zwartych rekordy bibliograficzne w katalogu komputerowym stanowiły 60,59% zasobu (w 2008 – 58,2%), zaś jednostki zbiorów specjalnych 38,53% (w 2008 – 34,9%). Biblioteka współpracuje z centralnym katalogiem bibliotek naukowych NUKAT. W 2009 roku wprowadzono do NUKATu **4 544** nowe rekordy bibliograficzne wydawnictw zwartych, skopiowano z NUKATu **20 166** rekordów bibliograficznych i utworzono 2 875 rekordów haseł wzorcowych (formalnych i przedmiotowych). Do 31 grudnia 2009 roku wprowadzono do NUKATu 25 039 nowych opisów katalogowych, skopiowano zaś 109 045. W 2009 roku do katalogu ALEPH wprowadzono opisy 74 prac doktorskich. Ponadto stale modyfikowano i dokonywano korekt w kartotekach haseł wzorcowych i bazie bibliograficznej. Zajmowano się także rozwijaniem schematu i kontrolowaniem ustawienia księgozbioru w wolnym dostępie.

Udostępnianie

W dniu 31 grudnia 2009 roku w bazie zarejestrowanych było 32 224 czytelników. W wyniku prac porządkowych usunięto z bazy znaczną liczbę nieaktywnych czytelników, których konta straciły ważność. Łącznie we wszystkich agendach rejestrujących transakcje udostępniania w systemie komputerowym aktywność czytelniczną (minimum jedna transakcja w danej agendzie w danym roku: zamówienie, wypożyczenie lub zwrot) wykazały **16 142** osoby. W bazie czytelników aktywnych zarejestrowani byli m.in. studenci stacjonarni – 12 234 (wszyscy zapisani – 20 851) i niestacjonarni – 2 142 (7 573), pracownicy uczelni – 1 167 (2 951), doktoranci 241 (506), biblioteki korzystające z wypożyczalni międzybibliotecznej – 45 (193).

W 2009 roku wydano 299 kart tymczasowych. Na 12 157 kontach wprowadzono status „obiegówka” (zawieszenie lub zamknięcie aktywności czytelnika).

Od roku akademickiego 2007/2008 rolę karty bibliotecznej pełni elektroniczna legitymacja studenta. W związku z tym stale prowadzi się akcję zastępowania starych kart bibliotecznych elektronicznymi legitymacjami studenta. Wydawane były jedynie karty biblioteczne pracownikom Uczelni, słuchaczom studiów doktoranckich i podyplomowych oraz duplikaty kart, jak również karty tymczasowe.

W 2009 roku w systemie komputerowym rejestrowane były wypożyczenia na miejscu i na zewnątrz w następujących agendach: Wypożyczalnia Główna, Wypożyczalnia Międzybiblioteczna, Kolekcja Dydaktyczna, trzy kolekcje dziedzinowe, Biblioteka Wydziału Matematyki i Informatyki, Biblioteka Wydziału Nauk Społecznych i Biblioteka Wydziału Sztuki.

W 2009 roku w systemie bibliotecznym zarejestrowano następujące transakcje udostępniania:

455 228 wypożyczeń i przedłużeń – w tym 378 831 wypożyczeń na zewnątrz;

100 269 zamówień;

345 215 zwrotów.

Liczba miejsc w nowym gmachu Biblioteki Uniwersyteckiej wynosiła 720, a bibliotekach filii 162 (w tym 82 miejsca w Bibliotece Wydziału Teologii). W sumie Biblioteka dysponowała 882 miejscami dla czytelników w czytelnich, pokojach pracy indywidualnej i w wolnej przestrzeni (hol, antresola, ogród zimowy).

W 2009 roku Bibliotekę Uniwersytecką odwiedziło 561 367 osób – dane na podstawie licznika w bramkach. Czytelnie filii bibliotecznych odwiedziło 62 406 osób, zaś czytelnie Biblioteki Głównej (kolekcje dziedzinowe, dydaktyczna, zbiory specjalne, informacja naukowa i in.) szacunkowo 180 000

(w 2008 – 174 430) osób. Ciekawe są też liczby obrazujące wykorzystanie miejsc dla czytelników Biblioteki na antresoli – ok. 250 tys. osób, w ogrodzie zimowym – ok. 5 tys. oraz kabinach pracy indywidualnej – 1143 osoby.

Biblioteka już drugi rok udostępnia książki elektroniczne (ibuk.pl), dzięki zakupieniu bazy w Państwowym Wydawnictwie Naukowym (liczba wejść: 1289). Należy też podkreślić zdalne wykorzystywanie źródeł elektronicznych, statystycznie ujęte przy okazji omawiania działalności informacyjnej Biblioteki.

W Bibliotece Uniwersyteckiej udostępniono 1 153 144 wol./jedm. książek, czasopism i zbiorów specjalnych, a filiach – 186 701.

W wybranych bibliotekach filialnych zanotowano następujące liczby wypożyczeń:

– Biblioteka Wydziału Nauk Społecznych	80 456 poz.
– Biblioteka Wydziału Teologii	68 038 poz.
– Biblioteka Wydziału Matematyki i Informatyki	6 836 poz.

Wzrastającą popularnością cieszą się w Bibliotece **wypożyczenia międzybiblioteczne**. Od pracowników i studentów Uczelni wpłynęło w minionym roku 5 615 zamówień, po wyeliminowaniu pozycji znajdujących się w zbiorach bibliotek olsztyńskich, do bibliotek polskich i zagranicznych wysłano 4 854 zamówienia, z czego udało się zrealizować 3 925 (81%) (do bibliotek zagranicznych wysłano 159 zamówień, z czego zrealizowano 115, czyli 72%).

Do bibliotek krajowych i zagranicznych ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej wysłano 831 pozycji (do zagranicznych – 12). Zamówień było 1 111.

Zamówienia dotyczą czasopism, książek, materiałów z konferencji, plików elektronicznych, kopii artykułów lub fragmentów książek. W 2009 roku sprowadzono także wyjątkowo dużo mikrofilmów (296 zamówień). Powoduje to znaczny wzrost opłat pocztowych, ponoszonych przez Bibliotekę przy odsyłaniu sprowadzonych materiałów (dochodzi bowiem koszt ubezpieczenia). Wydatki na wysyłkę zarejestrowane w bazie pocztowej wyniosły 10 138,10 zł.

W roku 2009 Biblioteka Uniwersytecka w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych współpracowała z 313 bibliotekami krajowymi i 79 zagranicznymi.

Czytelnia Internetowa w Bibliotece Głównej posiada 60 stanowisk dla czytelników i jedno dla administratora. W 2009 roku zarejestrowano w programie CafeSuite ok. 56 tysięcy rozpoczętych sesji (należy jednak uwzględnić, że czytelnik często loguje się do systemu kilka razy w ciągu dnia. W programie zarejestrowanych jest 12 579 osób. Czytelnia wykorzystywana jest także na potrzeby rekrutacji (punkt IRK – Internetowa Rejestracja Kandydatów). W ciągu ostatniego roku w programie

zarejestrowano 9 293 nowych unikalnych czytelników. Całkowity czas korzystania z komputerów w Czytelni Internetowej to 44 662 godziny i 30 minut. Średni czas użytkowania komputera w jednej sesji wynosił 47 minut. Na potrzeby czytelników wykonano ok. 28 600 płatnych wydruków komputerowych na kwotę 5 722,40 zł.

Działalność informacyjna

W 2009 roku działalność informacyjną prowadziły: Oddział Informacji Naukowej, pracownicy kolekcji dydaktycznej i dziedzinowych, Centrum Dokumentacji Europejskiej Punkt Informacji Normalizacyjnej i Ośrodek Informacji Patentowej, a także Oddział Zbiorów Specjalnych. Zajmowały się tym również filie biblioteczne. Oddział Informacji Naukowej odwiedziło 10 240 osób (w tym 9 916 to studenci, 217 – pracownicy UWM, 107 – inni). Czytelnicy korzystali przede wszystkim z dostępnych baz danych, tradycyjnych bibliografii drukowanych, wydawnictw zwartych i czasopism. Zbiory tradycyjne OIN liczą 5 480 wol., natomiast według listy A-to-Z do dyspozycji czytelników jest **56 079 tytułów czasopism elektronicznych**.

Wykorzystanie baz komputerowych w OIN (statystyka wewnętrzna OIN) przedstawia się następująco:

- bazy polskie – **24 191** (ogółem) wyszukanych tematów, w tym:
  - ✓ bazy Biblioteki Narodowej – **6 595**
  - ✓ KARO – **564**
  - ✓ BAZTECH – **593**
  - ✓ Polska Bibliografia Lekarska – **745**
  - ✓ AGRO – **10 516**
  - ✓ SIGŹ – **3 803**
  - ✓ LEX – **706**
  - ✓ Legalis – **226**
- Czasopisma polskie online – **1 149**

Konsorcja czasopism elektronicznych (statystyka online)

- Wiley-Blackwell – **8 503** wejść, **5 118** wyszukiwań, **10 032** pdf
- Elsevier – **52 933** pdf
- EBSCO – **5 101** wejść, **49 825** wyszukiwań, **5 106** pdf
- ProQuest – **2 020** wejść, **8 886** wyszukiwań, **3 907** pdf

➤ Springer	–		12 593 pdf
➤ Emerald	–	774 wejść,	878 pdf
➤ Lista A-to-Z	–	9 360 wejść,	17 693 wyszukiwań
➤ ISI Emerging Markets	–	40 865 wejść,	139 566 przejranych stron
➤ Knovel	–	535 wejść	

Zagraniczne bazy abstraktowe (statystyka online)

- **CAB Abstracts** (rolnictwo, weterynaria, technologia żywności)

	1 768 wyszukiwań,	9 449 abstraktów
--	--------------------------	-------------------------
- **FSTA** (przemysł spożywczy) –

	1 377 wyszukiwań,	4 071 abstraktów
--	--------------------------	-------------------------
- **BIOSIS** (nauki biologiczne) –

	1 500 wyszukiwań,	1.848 abstraktów
--	--------------------------	-------------------------
- **SCOPUS** (baza wielodzinowa) –

	8 209 wejść, 29 510 wyszukiwań,	10 113 abstraktów
--	---	--------------------------
- **SCI** (Indeks Cytowań) –

	414 wejść, 3 344 wyszukiwań	
--	---	--
- **JCR** (baza z Impact Factors) –

	499 wyszukiwań	
--	-----------------------	--
- **ISSN** (baza tytułów czasopism) –

	4 085 wejść, 25 020 wyszukiwań	
--	--	--

Pracownicy Oddziału zajmowali się także szkoleniem czytelników – w 2009 roku przeprowadzono 35 takich szkoleń, oprowadzono 34 grupy wizytujące Bibliotekę. Przygotowywano również materiały i udzielano stosownych informacji komisjom akredytacyjnym. Stale powiększa się baza publikacji naukowych pracowników UWM. Kartoteka opisów bibliograficznych liczy 8 449 opisów, w 2009 roku przybyło ich 2 815. Do bazy Expertus wprowadzono 1 034 rekordy, zwiększając ich liczbę do 6 255.

Oddział współpracuje także z innymi ośrodkami w tworzeniu baz:

SIGŹ (System Informacji o Gospodarce Żywnościowej), której koordynatorem jest Centralna Biblioteka Rolnicza. W 2009 roku przekazano 61 rekordów opracowanych przez Elżbietę Usowicz.

BAZTECH – koordynowany przez Politechnikę Krakowską (22 biblioteki uczelniane z całego kraju); UWM dokumentuje 13 tytułów czasopism z zakresu techniki, w 2009 roku przekazano do bazy 1 289 rekordów bibliograficznych z bibliografią załącznikową, opracowanych przez Elżbietę Usowicz i Joannę Suchto.

Centrum Dokumentacji Europejskiej, wchodzące w skład struktury Biblioteki Uniwersyteckiej, kontynuowało działalność związaną z udostępnianiem materiałów i informacji na temat Unii Europejskiej.

W roku 2009 CDE odwiedziło 4 214 osób. Wykorzystały one 15 596 wol. książek i 8 676 wol. czasopism oraz 64 jedn. zbiorów specjalnych. W zgromadzonych zbiorach i bazach internetowych przeprowadzono 4 056 wyszukiwań tematycznych.

Pracownicy CDE prowadzili także szkolenia, wykłady i zajęcia dla studentów UWM, a również dla nauczycieli i uczniów szkół z całego województwa. CDE kontynuowało udział w projekcie „Unia Europejska. Retrospektywy i perspektywy” w ramach akcji Europejskiego Centrum Doskonałości; gościło też grupę nauczycieli z Hiszpanii, Turcji i Rumunii.

Oddział stale współpracuje z innymi instytucjami zajmującymi się problematyką Unii Europejskiej zarówno na terenie regionu, jak i w kraju.

Punkt Informacji Normalizacyjnej posiada 16 091 polskich norm – w 2009 roku przybyło ich w wersji papierowej 290, do tego dochodzą polskie normy w języku angielskim w wersji papierowej – 6 262 i wersji elektronicznej – 1 561. Od 1 kwietnia 2009 roku normy przychodzą wyłącznie w formie plików PDF, które są „ściągane” z serwera PKN. Przygotowana przez pracownika Oddziału ds. Komputeryzacji przeglądarka pozwala na wyszukiwanie norm według różnych kryteriów. Zgodnie z wymogami PKNu strona ta jest udostępniana jedynie na komputerach PINu, czytelnicy nie mają możliwości samodzielnego ściągania ani kopiowania norm. Do końca 2009 roku przygotowano do udostępniania na tej stronie 2 306 norm.

Na miejscu udostępniono 2 498 norm. Czytelnię PINu odwiedziło ok. 900 czytelników. Sprzedano 76 norm oraz 24 egzemplarze czasopisma „Normalizacja”.

PIN prowadził także szkolenia dla studentów, głównie kierunków zootechnika i towaroznawstwo.

Ośrodek Informacji Patentowej posiada w swoich zasobach 46 815 jednostek opisów patentowych i 380 CD z opisami patentów. Zbiory OIP otrzymywane były bezpłatnie z Urzędu Patentowego RP i z Europejskiego Biura Patentowego. Od 20 lutego 2009 Urząd Patentowy zaprzestał zaopatrywania OIP w wersję drukowaną opisów patentowych. Obecnie wszystkie opisy patentowe od 1924 roku dostępne są w formie elektronicznej na stronie internetowej UP, dlatego też w 2009 roku ośrodek odwiedziło tylko 8 czytelników, drogą elektroniczną kontaktowało się z nim 17 osób, udzielono ok. 50 informacji. Skorzystano z 33 jednostek znajdujących się z zbiorach OIP.

OIP prowadził także szkolenia dla studentów, głównie kierunków zootechnika i towaroznawstwo.

Oddział Zbiorów Specjalnych, oprócz właściwej działalności, gromadzi i udostępnia także druki wydane przed 1945 rokiem. W 2009 roku przejmowane były najstarsze zbiory, które stanowiły zręb biblioteki dawnej Wyższej Szkoły Rolniczej, a napłynęły z Cieszyna i Łodzi. Znajdują się w nich m.in. unikalne kolekcje wydawnictw, głównie w języku niemieckim, dotyczące nauk matematyczno-przyrodniczych. Pracownicy Oddziału do końca 2009 roku wprowadzili do bazy katalogowej 11 tysięcy opisów egzemplarzy książek (w 2009 – 4 462) i ponad 2 300 jednostek zbiorów specjalnych. W Oddziale Zbiorów Specjalnych organizowane były wystawy i prelekcje towarzyszące Olsztyńskim Dniom Nauki oraz kontynuowano projekt „Biblioteka Kulturalna”. Tworzona jest tu także Biblioteka Cyfrowa UWM.

Biblioteka Cyfrowa UWM

Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego rozpoczęła działalność 9 marca 2009 roku; udostępnia ona publikacje dotyczące dziejów regionu, historii nauk matematyczno-przyrodniczych oraz materiały dydaktyczne i wydawnictwa UWM. Celem projektu jest stworzenie akademickiego repozytorium zasobów cyfrowych, przydatnego w realizacji badań naukowych i prac dydaktycznych. Digitalizacja i publikacja cyfrowych wersji dokumentów pozwoli też na ochronę cennych zbiorów Biblioteki, a jednocześnie umożliwi ich popularyzację. BC UWM działa w oparciu o oprogramowanie dLibra, przygotowane i rozwijane w Poznańskim Centrum Superkomputerowo-Sieciowym. Od jesieni 2009 roku zbiory BC UWM są widoczne w EUROPEANIE.

Do 31 grudnia 2009 roku w BC UWM opublikowano 136 wydawnictw. Stronę jej odwiedziło **55 086** czytelników (średnio 4 590 czytelników miesięcznie). Dokonano 14 519 wyszukiwań (średnio 1 210 miesięcznie). Wyświetlono 18 314 publikacji (średnio 1 526 miesięcznie).

Komputeryzacja

Biblioteczna sieć komputerowa jest bardzo dynamiczną strukturą, podlegającą zmianom organizacyjnym i funkcjonalnym, w zależności od potrzeb użytkowników – czytelników i bibliotekarzy.

W dniu 31 grudnia 2009 roku w sieci komputerowej Biblioteki Uniwersyteckiej (bez Biblioteki Wydziału Teologii) znajdowało się 420 stanowisk komputerowych: 154 dla bibliotekarzy i 266 dla czytelników.

Na eksploatację wydano ok. 150 000 zł, w tym na licencję i opłatę roczną za ALEPHa – 123 009,84 zł.

W 2009 roku nie kupowano nowego sprzętu komputerowego. Uzupełniono jedynie niezbędne części i materiały eksploatacyjne. Zaczęły się pojawiać problemy ze sprzętem zakupionym w 2007 roku z funduszy inwestycyjnych. Naprawiono, jeszcze w ramach trzyletniej gwarancji, kilka komputerów, drukarek i przełączników firmy Dell. Awarie dotyczyły też wyposażenia sal multimedialnych. Wzrosła awaryjność starszych (sprzed 2005 r.) komputerów, używanych w oddziałach pracy wewnętrznej.

W 2009 roku najważniejszym i najbardziej pracochłonnym zadaniem było przygotowanie i przeprowadzenie konwersji bazy danych do nowej wersji systemu bibliotecznego ALEPH. Zmianie uległa też lokalizacja strony domowej biblioteki. Znajduje się ona obecnie na osobnym serwerze, w związku z tym nastąpiła zmiana nazwy domeny i adresu na **bg.uwm.edu.pl**.

Wdrożona wersja 500.18.1 systemu ALEPH wprowadza szereg udogodnień związanych m.in. z obsługą wydruków, zarządzaniem tablicami udostępniania, przebudową indeksów, obsługą poczty w systemie, funkcjami specjalnymi. Nowa wersja nie wprowadziła zasadniczych zmian w interfejsie czytelników.

Pracownicy Oddziału brali także udział w pracach związanych z przygotowaniem sprzętu i oprogramowania potrzebnego w procesie digitalizacji i tworzenia biblioteki cyfrowej.

Rada Biblioteczna

W 2009 roku odbyły się cztery spotkania Rady Bibliotecznej, na których zapoznano się ze sprawozdaniami z działalności Biblioteki Uniwersyteckiej, dyskutowano nad problemami związanymi z polityką gromadzenia, prenumeratą czasopism i sprawami regulaminu udostępniania zbiorów. Na listopadowym posiedzeniu zaopiniowano też kandydaturę nowego dyrektora i wicedyrektorów Biblioteki.

Wybrane wydarzenia związane z działalnością Biblioteki Uniwersyteckiej w 2009 roku

Styczeń 2009

- Kontynuowanie projektu „Biblioteka Kulturalna” – edukacyjnego cyklu popularyzującego zbiory audiowizualne Biblioteki Uniwersyteckiej.

Kwiecień 2009

- Wywiad dla Radia Olsztyn na temat „Zabaw Przyjemnych i Pożytecznych” (Agnieszka Obrębska, 29 kwietnia 2009).

Maj 2009 (Tydzień Bibliotek)

- W dniach Tygodnia Bibliotek Biblioteka Uniwersytecka przygotowała wystawę pt. „Edgar Allan Poe – artysta i wizjoner”, która towarzyszyła konferencji naukowej zorganizowanej przez Zakład Filologii Angielskiej UWM z okazji dwusetnej rocznicy urodzin pisarza, 6–7 maja 2009.
- Wystawa projektów logo Biblioteki Uniwersyteckiej w Olsztynie, wykonanych przez studentów wychowania plastycznego UWM, połączona z wystawą exlibrisów ze zbiorów Biblioteki (11–15 maja 2009, Oddział Zbiorów Specjalnych Biblioteki Uniwersyteckiej).
- Seminarium, połączone z wystawą książek przekazanych Bibliotece Uniwersyteckiej przez Centrum Naukowo-Badawcze Domu Rosyjskiej Zagranicy im. A.I. Sołżenicyna w Moskwie – 29 maja 2009 roku. Imprezę zorganizowały: Centrum Naukowo-Badawcze Domu Rosyjskiej Zagranicy im. A.I. Sołżenicyna w Moskwie, Biblioteka Uniwersytecka w Olsztynie, Wydawnictwo „Borussia”.

Wrzesień 2009

- Wizyta bibliotekarzy bibliotek kościelnych w ramach XV Walnego Zgromadzenia Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES, 9 września 2009.
  - W ramach Olsztyńskich Dni Nauki i Sztuki pracownicy Oddziału Zbiorów Specjalnych przygotowali wystawę zatytułowaną „Od tabliczki glinianej do książki elektronicznej”. Oprócz eksponatów ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej zaprezentowano na niej także przedmioty wypożyczone z Muzeum Warmii i Mazur, Archiwum Uniwersyteckiego, Zakładu Poligrafii UWM oraz inkunabuły z zasobu Biblioteki Wydziału Teologii UWM. W dniu otwarcia wystawy wykład przybliżający historię drukarstwa i dzieje książki wygłosiła dr hab. Zoja Jaroszewicz-Pieresałwcew, prof. UWM. Ekspozycję zwiedziło około tysiąca osób, głównie uczniów szkół podstawowych i gimnazjów. Warto podkreślić, że wśród zwiedzających pojawiła się spora grupa dzieci niepełnosprawnych, oglądających wystawę ze szczególnym zainteresowaniem.
- Biblioteka Uniwersytecka współorganizowała wraz z olsztyńskim oddziałem SBP konferencję naukową zatytułowaną „Współczesne konteksty czytelnictwa”, Olsztyn, 28 września 2009. Wśród prelegentów znalazły się Scholastyka Baran (ref. *Wolny dostęp – czytelnictwo – przestrzeń biblioteczna*) i Justyna Rogińska (ref. *Modele lektury studentów*).

Październik 2009

- Przekazanie Bibliotece Uniwersyteckiej zbiorów Oddziału Głównej Biblioteki Lekarskiej w Olsztynie.
- Prezentacja działalności Biblioteki Uniwersyteckiej na posiedzeniu Senatu UWM, 20 października 2009.

Listopad 2009

- Wystawa obrazująca działalność Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie w latach 1919–1939, udostępniona przez Bibliotekę UMK w Toruniu.
- Udział młodych pracowników Biblioteki Uniwersyteckiej w IV Forum Młodych Bibliotekarzy w Krakowie, 5–6 listopada 2009.
- Inauguracja seminariów szkoleniowych dla pracowników Biblioteki.

Grudzień 2009

- Wystawa „Kosmos – wizja poety, wizja malarza”, udostępniona przez Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku.

Publikacje pracowników Biblioteki Uniwersyteckiej w 2009 roku (lub wcześniejsze nieuwzględnione w poprzednim sprawozdaniu)

Anna Ambrochowicz: *Opieka konsularna nad polskimi robotnikami sezonowymi w Prusach Wschodnich w okresie międzywojennym. Wybrane problemy*, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 2009, nr 3, s. 413–421.

Łukasz Paweł Fafiński: *Początki rozwoju sieci kolejowej w Prusach Wschodnich*, Masovia, t. 11, 2008, s. 139–144.

Łukasz Paweł Fafiński: *Wpływ Linii kolejowej Cranz–Królewiec na rozwój Cranzu jako uzdrowiska*, Meritum, t. 1, 2009, s. 83–92.

Łukasz Paweł Fafiński: rec. *The British Invasion of Tibet. Colonel Younghusband, 1904*, Meritum, t. 1, 2009, s. 313–316.

Łukasz Paweł Fafiński: rec. *Zeitschrift für die Geschichte und Altertumskunde Ermlands, 2007, Nr. 52*, ss. 389, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 2008, nr 4, s. 522–524.

Łukasz Paweł Fafiński: *60-lecie Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego w Olsztynie. Sprawozdanie*, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 2009, nr 1, s. 165–166.

Tomasz Garwoliński: *Dzieje Biblioteki „Hosianum” (Braniewo – Olsztyn: 1565–2008)*, Fides – Biuletyn Bibliotek Kościelnych, 2009, nr 1–2 (26–27), s. 15–28.

Danuta Konieczna: *Nowa przestrzeń biblioteczna miejscem aktywności użytkowników i pracowników uczelni*, Bibliotekarz Warmińsko-Mazurski, 2009, nr 1–2 [online] dostęp: <http://www.wbm.olsztyn.pl/bwm/>.

Danuta Konieczna: *Nowe trendy w architekturze i organizacji przestrzeni w bibliotekach polskich*, w: *Nowoczesna biblioteka. Materiały z ogólnopolskiej, przedjazdowej konferencji Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Konstancin-Jeziorna, 29–30 maja 2009 r.*, Warszawa: Wydaw. SBP, 2009, s. 21–33.

Dominik Krysiak: *Szwedzka misja charytatywna a kwestia utworzenia domu dziecka w Mikołajkach (1946–1949)*, Meritum, t. 1, 2009, s. 163–177.

Dominik Krysiak: *Z dziejów parafii ewangelicko-augsburskiej pod wezwaniem Świętej Trójcy w Mikołajkach w latach 1945–2006*, Masovia, t. 11, 2008, s. 91–137.

Agnieszka Obrębska: *Kierunki badań nad twórczością poetycką Michała Kajki*, Rocznik Ełcki, t. 5, 2008, s. 128–137.

Agnieszka Obrębska: *Książki o „miejscach świętych” wydane na Warmii i Mazurach w latach 1945–1989*, w: *Święte miejsca w literaturze*, pod red. Zbigniewa Chojnowskiego, Olsztyn: Wydaw. UWM, 2009, s. 551–556.

Agnieszka Obrębska: *Sprawozdanie z III Konferencji Mazurskiego Towarzystwa Naukowego w Etku z okazji 150 rocznicy urodzin poety mazurskiego Michała Kajki*, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 2008, nr 3, s. 385–386.

Grzegorz Jasiński: *Protestantyzm na Warmii w świetle sprawozdania kościelnego z 1865 roku*, tłum. **Małgorzata Szymańska-Jasińska**, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 2008, nr 4, s. 483–514.

Udział aktywny pracowników Biblioteki Uniwersyteckiej w konferencjach naukowych w 2009 roku

14–18 kwietnia

Maciej Rynarzewski: ref. *Inaczej czyli jak? W poszukiwaniu innego modelu badań regionalnych*, wygłoszony na XVII Ogólnopolskim Zjeździe Historyków Studentów w Olsztynie.

28 kwietnia

Danuta Konieczna: ref. *Projekt wyposażenia nowego budynku Biblioteki Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR). 2006–2007*, wygłoszony na konferencji zatytułowanej „Nowoczesne formy kształcenia na poziomie akademickim. Rola funduszy strukturalnych UE w rozwoju edukacji”, zorganizowanej przez Akademię Leona Koźmińskiego w Warszawie.

29–30 maja

Danuta Konieczna: ref. *Nowe trendy w architekturze i organizacji przestrzeni w bibliotekach polskich* (wraz z prezentacją multimedialną), wygłoszony na konferencji SBP zatytułowanej „Nowoczesna biblioteka – kluczem do sukcesu użytkowników i edukacji społeczeństwa”, Konstancin-Jeziorna.

3–5 czerwca

Danuta Konieczna: ref. *Nowa przestrzeń biblioteczna miejscem aktywności użytkowników i pracowników uczelni* (wraz z prezentacją multimedialną), wygłoszony w Łodzi na konferencji zatytułowanej „Stare i nowe w bibliotece – współpraca czy konkurencja” zorganizowanej przez Bibliotekę Uniwersytetu Łódzkiego.

15–17 czerwca

Maciej Rynarzewski: ref. *Popapokalipsa wg św. Google – przejawy post-kultury*, wygłoszony na konferencji zatytułowanej „W cieniu bomby atomowej”, zorganizowanej w Spale przez Instytut Kultury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego.

8 września

Tomasz Garwoliński: ref. *„Hosianum” – historia i terażniejszość*, wygłoszony na konferencji naukowej „Zabytkowy księgozbiór Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego Metropolii Warmińskiej „Hosianum” w Olsztynie i jego konserwacja”, Olsztyn.

14–15 września

Scholastyka Baran: ref. *Warsztat dydaktyczny i badawczy z zakresu nauk medycznych pracowników i studentów Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie*, wygłoszony na 27. Konferencji Problemowej Bibliotek Medycznych w Łodzi.

19 września

Dominik Krysiak: ref. *Problem niejednoznaczności źródeł znajdujących się w zasobach Instytutu Pamięci Narodowej, na przykładzie kwestii współpracy księży Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Diecezji Mazurskiej*, wygłoszony podczas XVIII Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich – sekcja doktorantów.

28 września

Scholastyka Baran: ref. *Wolny dostęp – czytelnictwo – przestrzeń biblioteczna*, wygłoszony na konferencji naukowej „Współczesne konteksty czytelnictwa”, zorganizowanej przez BU UWM i ZO SBP w Olsztyńskiej Szkole Wyższej im. Józefa Rusieckiego.

Justyna Rogińska: ref. *Modele lektury studentów*, wygłoszony na konferencji naukowej „Współczesne konteksty czytelnictwa”, zorganizowanej przez BU UWM i ZO SBP w Olsztyńskiej Szkole Wyższej im. Józefa Rusieckiego.

6 listopada

Danuta Konieczna: wystąpienie pt. *Związki Profesor Marii Dembowskiej z Olsztynem*, Seminarium Oddziału Warszawskiego SBP, Warszawa.

16–17 listopada

Agnieszka Obrębska: ref. *Książka Wydziału Propagandy KW PZPR w Olsztynie w latach 1948–1968*, wygłoszony na konferencji naukowej zatytułowanej „Książka – biblioteka – propaganda”, zorganizowanej przez Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.

1–3 grudnia

Justyna Rogińska: ref. *Modele lektury studentów*, wygłoszony na konferencji naukowej zatytułowanej „Czytanie – czytelnictwo – czytelnik jako zjawisko kultury i przedmiot badań”, zorganizowanej we Wrocławiu przez Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego (jest to rozszerzona wersja referatu wygłoszonego w Olsztynie 28 września).

10 grudnia

Maciej Rynarzewski: ref. *Historia Lokalna jako Historia Ratownicza*, wygłoszony w Instytucie Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu w ramach cyklu „Seminaria Gościnne”.